

Sisäministeriön tietopyyntö selvityksen toteuttamiseksi hyvinvointialueilla pelastustoimen palveluiden ja talouden tilasta

Aluehallitus 25.05.2023 § 195
4707/00.04.00/2023

Valmistelija pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja Seppo Lokka, puh 040 359 7864

Pelastustoimen palveluiden järjestämisestä vastaavat 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Sisäministeriö vastaa hyvinvointialueiden ohjauksesta pelastustoimen järjestämislaissa todetun mukaisesti. Järjestämislain 10 §:n mukaan sisäministeriö neuvottelee vuosittain hyvinvointialueen kanssa järjestämisvastuuseen kuuluvien pelastustoimen tehtävien toteuttamisesta, ja voi antaa tarvittaessa hyvinvointialueelle em. koskevia toimenpidesuosituksia. Sisäministeriön ja hyvinvointialueen väliset vuoden 2023 neuvottelut pidetään syksyllä 2023.

Järjestämislain 13 §:n mukaan hyvinvointialueen on seurattava järjestämisvastuullaan olevan pelastustoimen palvelujen saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta, kustannuksia ja tuottavuutta. Hyvinvointialueen on verrattava tätä tietoa vastaavaan muihin hyvinvointialueita koskevaan tietoon. Edelleen em. lain mukaan hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuosituksot on otettu huomioon hyvinvointialueella. Lisäksi selvitykseen on sisällytettävä hyvinvointialueen alustava esitys 11 §:ssä tarkoitettuksi investointisuunnitelman pelastustoimea koskevaksi osaksi. Selvitys tulee toimittaa sisäministeriölle ja asianomaiselle aluehallintovirastolle.

Järjestämislain 14 §:n mukaan aluehallintovirasto valmistelee alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Edelleen em. lain mukaan aluehallintovirastojen arvioista kootaan sisäministeriölle valtakunnallinen asiantuntija-arvio. Valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoamisesta vastaava aluehallintovirasto hyödyntää valtakunnallisen asiantuntija-arvion laatimisessa muiden aluehallintovirastojen arvioita sekä hyvinvointialueiden 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä. Valtakunnallisesta asiantuntija-arviosta vastaa valtioneuvoston asetuksen (906/2009, 9 §) mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Järjestämislain 15 §:n mukaan sisäministeriö laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen, jossa arvioidaan tarpeita ja uhkia vastaavien pelastustoimen palvelujen toteutumista ja rahoituksen tason riittävyttä. Selvityksessä hyödynnetään 13 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä ja 14 §:ssä tarkoitettua

aluehallintovirastojen asiantuntija-arviota. Selvityksen tulee sisältää ehdotus tarvittavista toimenpiteistä julkisen talouden suunnitelman, valtion talousarvion sekä 8 §:ssä tarkoitettujen pelastustoimen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden laatimista sekä muuta valtakunnallista ohjausta varten.

Hyvinvointialue laatii investointisuunnitelman kalenterivuositain ja toimittaa sen sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle hyvinvointialuelain 16 §:n mukaisesti. Pelastustoimen investoinnit muodostavat osan alueen investoinneista. Hyvinvointialueen alustava investointisuunnitelma tullaan julkaisemaan osana hyvinvointialueen vuosittaista selvitystä. Vuosia 2025-2028 investointisuunnitelma tulee jättää kesään mennessä. Valmistelu ohjeistetaan sosiaali- ja terveysministeriön toimesta. Tarkemmista aikatauluista ohjeistetaan Hyvinvointialueen investointisuunnitelman laadintaoppaassa.

Vuoden 2023 hyvinvointialueneuvotteluita, aluehallintovirastojen alueellisia arviointiraportteja, Etelä-Suomen aluehallintoviraston valtakunnallista arviointiraporttia sekä sisäministeriön vuosittaista selvitystä varten pyytää sisäministeriö tällä kirjeellä hyvinvointialueita tuottamaan pelastustoimen palveluiden toteutumista ja talouden tilaa koskevan selvityksen kirjeen liitteen tietosisältöjen mukaisesti.

Tietosisällöt ja niitä koskeva sisällöllinen ohjeistus perustuu sisäministeriön hyvinvointialueen seurantaja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta annetun asetuksen (1213/2022) 2-7 §:iin. Tiedot kootaan 31.12.2022 mukaan, jollei muuta ole sanottu. Talous- ja henkilöstötiedot perustuvat vuoden 2022 tilinpäätökseen. Tulevaisuutta koskevissa kysymyksissä pyydetään arvioimaan vuotta 2024 ja vuosia 2025-2028.

Neuvotteluissa tarvittavien tietojen kannalta on tärkeää, että raporteissa tarkastellaan palveluiden ja talouden tilan lisäksi myös tilanteita, joiden perusteella palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa tai palvelutuotannon ohjauksessa on ongelmia aiheuttavia puutteita.

Pelastustoimen palvelutasoa seurataan kolmen tehtäväluokan kautta: onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta sekä varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelu. Luokittelu vastaa valtiokonttorille tehtävää hyvinvointialueiden talousraportointia. Ensimmäinen talousraportointi uusien palveluluokkien (pelastustoiminta, onnettomuuksien ehkäisy, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonta, öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta, varautuminen, väestönsuojelu) mukaan tapahtuisi tilinpäätöstiedoilla vuonna 2024.

Hyvinvointialuejohtajan esitys

Aluehallitus merkitsee tiedoksi tietopyyntöön annetun vastauksen.

Käsittely

Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja Seppo Lokka selosti asiaa kokouksessa.

Päätös

Asia merkittiin tiedoksi.